
Minneord

OSS IMELLOM

EGIL HUNDEVADT

Jan Odegard er død, 85 år gammel.

Da han i 1961 tiltrådte som overlege ved psykiatrisk avdeling, Lovisenberg sykehus, hadde han solid faglig bakgrunn – utdannet i Norge og i USA. Hans kompetanse utgjorde en heldig kombinasjon av klinisk erfaring, praktisk sans og psykoanalytisk utdanning, noe som var av stor betydning for utviklingen av avdelingen i hans sjefstid, som varte til 1985. Her ble tradisjonell klinisk psykiatrisk virksomhet integrert med gruppe-, miljø- og individualterapi på vellykket vis. Likevel var det først og fremst som modell han fikk sin betydning for oss som befant oss i hans nærhet over tid.

Odegards glede over arbeidet – han hadde gledet seg hver dag til å gå på jobb, sa han – hans stabile væremåte preget av respekt og toleranse overfor pasienter og medarbeidere, var i høy grad med på å prege vår profesjonelle utvikling.

Alle i hans omgivelser opplevde og gledet seg over hans verbalitet. Han hadde som få andre ordet i sin makt, en makt han brukte til å utøve en autoritet bygd på kompetanse og understatement, og med innslag av humor som bidrog til at vanskelige situasjoner kunne reduseres til forstandige proporsjoner.

Hans lojalitet overfor underordnede var stor og ekte, og han tok sitt sjefsansvar på alvor, men alltid i Kumbels ånd: «Den der tager spøk for spøk og alvor kun alvorlig, han har i sannhet fattet begge deler dårlig.» Han hadde et utall av nettopp Kumbel-sitater for nær sagt enhver anledning. Hans humor var, som han selv, preget av respekt og sensitivitet, aldri aggressiv og med stor selvironi.

Jan Odegard var ikke bare en sentral figur i egen avdeling, han var også viktig i det psykiatriske fagmiljø og i Den norske lægeforening. Han var formann i Norsk psykiatrisk forening fra 1957 – 59 og medlem av Lægeforeningens etiske utvalg i 12 år. Da Institutt for Psykoterapi ble etablert i 1962, ble han medlem av det første styret, og var også en av de første som påtok seg å være lærer og leder for toårige seminarer i psykoterapi i dette instituttets regi.

Mange av oss som var hans disipler den gang, ble senere veiledere og lærere og brakte meget av det han hadde bibragt oss videre. Slik ble Odegard viktig for utviklingen av den psykoterapeutiske innfallsvinkelen i psykiatrisk virksomhet i vårt land. Han ble da også utnevnt til æresmedlem av Institutt for Psykoterapi ved instituttets 30-årsjubileum.

Et viktig trekk ved Jan Odegard var hans nærmest fundamentalistiske forhold til avtaler. I en tilværelse hvor møter er dagligdags og lett kan flyte ut, var hans holdning av vital betydning. Alle skulle begynne og slutte på avtalte tider, og som han sa: «Presis er for sent.»

Hans siste opptreden i offentlighet, var i mars 1994 ved 25-årsjubileet for etableringen av psykoterapiutdanningen innenfor den psykiatriske spesialiteten. Et kort og glitrende innlegg startet slik: «Når man får spørsmål om å la seg hente ut av møllposen, føler man seg temmelig betenkt. Til å begynne med. Så lar man seg overtale, for man blir rørt når man blir spørt».

Relativt kort tid etter ble han syk og tapte store deler av sin verbale uttrykksevne, noe det er lett å forstå var en belastning for en ordkunstner. Vi vet han led under dette. Ved noen anledninger når noen av hans tidligere nære medarbeidere møtte ham, var glimtet i øyet der. Og selv som afatiker slo han noen ganger til med ett og annet fyndord som hos oss fremkalte følelsen av gamle dager.

Et rikt liv er slutt. Det er mange som berøres av at Jan Odegard ikke er mer. Men tross alt kan også mange glede seg over alt han stod for og bidrog til.

Vi vil huske ham.

Publisert: 26. juni 2003. Tidsskr Nor Legeforen.

© Tidsskrift for Den norske legeforening 2026. Lastet ned fra tidsskriftet.no 3. september 2026.